

Májusok a Vérmezőn

A SZÉL végignyargal a zöld gypágyak felett és simogató lágy-sággal fogja körül a visongó gyerekek arcát.

A vér mezején ballagok; koronájukat bontogató törpefenyők, tűnődő öregek s budai proletárgyerekek között, akik végre birtokukba vették ősi jussukat.

S míg ballagok a vér mezején, mely jó magyarok vérére beitta, mely osztrák ármányt, német áfiumot annyit és annyit látott, mely megélte 1919-ben a hajnal hasadását s 1945-ben a népszabadság eljöttét; míg idézem multját és történelmét a Jánoshegy felől érkező lágy szellő nyomán, négy május jut eszünkbe.

A Vérmező májusai.

1795 Ezen a helyen, a Krisztina-körút betorkolásánál, amelyet néhány hete gypfűvel ültettek be, valaha vesztőhely állt.

Pontosan azon a területen, abban a szögletben kezdték meg a Vérmező északi oldalának parkosítását, ahol egy tavaszi hajnalon, 1795 május 20-án pallossal fejezték le a kor legjobb magyarjait.

Gyerekek kergetőznek a mélyzöld csemete-fák között. Ahol kis, felhorzsolts lábaik topognak, talán ott, éppen azon a helyen hulltak le a fejek: Szentmarjayé, Sigrayé, Laczkovicsé, Hajnóczyé s végül azé, aki négy társa kivégzését végig kellett néznie, hogy azután ajultan bukjon a bakó elé: a Martinovics Ignácé.

Vérük megöntözte a mezőt. A környék huppadt házaiban sutogni kezdett a szegény magyar nép, mely idekényszerült a Vár lábához, mert a Várban csak urak és osztrák katonák kaptak letelepedési engedélyt. Elfajtott hangon, vén kapualjakban, földbe süllyedt apróka házak ablakai mögött adták szájról-szájra: Vérmező... Vérmező...

1848 De hangosan senki sem merte kimondani. A vesztőhelynek lehetett Tábor-tér a neve, vagy Generális-kaszáló, de Vérmező nem lehetett. A nép hallgatott. A huppadt házakban teljes volt a csend, olyasféle csend, mint a halálé.

Ötvenhárom esztendő kellett eltájjék, míg végre Petőfi, a népfő, 1848 májusában leírta, ki-mondta, belekiáltotta szabadságra szomjas hazája forradalmába:

Vérmező, vérmező!

A nép forradalma elbukott s a Vérmezőre újra a halál csendje borult. A nép újfent sutogásra fogta szavát, Martinovics vérevel öntözött földön osztrák katoná-

tisztek nyargalásztak és komteszek sarkantyúzták lovaik vékonyát. A nép némán nézte őket az Attila-utca akácai alól vagy a Krisztina vén vadgesztenyéi mellől.

A népet elvitték katonának Boszniába, el a Doberdóra, el a többi népek ellen Galiciába... de egyszer e csöndes nép tépni kezdte ezredéves láncát.

1919 S néhány hónapra felvirradt szép szabadsága.

1919 májusában itt rendezte meg a proletárforradalom a munka-ünnepét s 1919-ben, százhuszonegy esztendő múltán, következett csak be, hogy a Vérmezőn megemlékeztek a szabadság régi magvetőiről, a kivégzett Martinovicsról és társairól. A hatalmas vörös emelvényen egy nagy Martinovics-emlékfej állt.

Itt beszélt Buda munkásságához a fiatal Rákosi Mátyás; itt tartották a legnagyobb toborzót, hogy a proletárforradalmat az imperialista beavatkozás ellen meg kell védeni katonai erővel is.

S innen, a Bástya-sétány gesztenyéi alól köszöntötte a költő Tóth Árpád a nép forradalmát:

„Új isten szól hozzátok emberek!

Az új isten a nép volt, e nép szabadsága. De e szép szabadság egy időre újra elbukott. A nép megint hallgatni kényszerült.

Túrt és hallgatott. Vagonok deszkái közt lakott, pincék odvában, sötét zugok nedves falai közt.

1944 S a hallgató népet újra elvitték háborúba. El a Donhoz, el Voronyezshez, el az orosz tél harmincöt fokos hidegbe ugyanolyan dolgozó emberek és népek ellen, mint amilyen ő.

S a Vérmező egy időre újra a vér mezeje lett: nyilas sortűz dördült jó magyarok felé, szabadságot hozó szovjet katonák vére hullt itt. Micsoda apokaliptiszis: tankcsata is folyt itt; itt szálltak le a német utánpótlással a náci Storchok, innen menekültek el az utolsó parancsoló tiszték.

1950 Kiváltságok kevély tornyai ledőltek. Nyilas külügyminisztérium. Hűvös mágnás-paloták. A ledőlő tornyok romjaival temették be a Vérmezőt.

Micsoda jelkép ebben a májusi ígében: a nép gyerekei a régi világ romjai felett hancúroznak s mágnás-paloták törmeléke felett, zöld gypágyak közt száll messze da'uk:

„Hol-nap-ra-meg-for-dit-juk-az-e-gész-vi-lá-got!”

Ruffy Péter

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:	Ruffy Péter
Cím:	Májusok a Vérmezőn
Forrás:	Független Magyarország
(Hely)	1939. V. 8
(Idő)	
(Köt. v. füz.)	
(Oldal)	
Helyszám	
Személy	
Oszkálózás	Vérmező "1950"
	712.21